

Μέσω της Νέας Ελληνικής ανοίγονται ορίζοντες

Γράφει η: Αγγελική Σακελλαρίου*

Ο στόχος μας είναι κοινός με όσους υποστηρίζουν τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής από το πρωτότυπο στο Γυμνάσιο: η καλύτερη γλωσσική παιδεία των παιδιών μας. Όμως, οι έρευνες αποδεικνύουν πως η διδασκαλία της Αρχαίας από το πρωτότυπο στο Γυμνάσιο δεν προάγει τη γλωσσική παιδεία (βλ. πανελλήνια έρευνα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου 2003-2006 σε μεγάλο δείγμα εκπαιδευτικών και μαθητών, σύμφωνα με την οποία η γλώσσα των γυμνασιόπαιδων είναι φτωχή σε λόγια στοιχεία, παρά τη διδασκαλία της Α.Ε. από το πρωτότυπο).

Ανήκω στη γενιά της μεταρρύθμισης Ράλλη, που διδάχτηκε από μετάφραση και αγάπησε πολλά αρχαία κείμενα (Οδύσσεια, Ιλιάδα, Ιστορίες του Ηροδότου, λυρικούς ποιητές). Όμως, η σημερινή διδασκαλία των Αρχαίων από το πρωτότυπο είναι γραμματοκεντρική: τα παιδιά καλούνται να αποστηθίζουν κλιτικά παραδείγματα και να κάνουν εγκλιτικές αντικαταστάσεις και δεν εστιάζουν στα νοήματα, ενώ η διαχρονία της γλώσσας δεν προβάλλεται, αφού τα βιβλία εστιάζουν στην αττική διάλεκτο και δεν δίνονται κείμενα ούτε από άλλες αρχαίες διαλέκτους, ούτε και από άλλες περιόδους της γλώσσας, όπως η ελληνιστική και η βυζαντινή, αλλά ούτε και από την καθαρεύουσα, ώστε να γίνει κατανοητό πώς διαμορφώθηκε η νέα ελληνική κοινή. Για να καλυφθεί αυτό το κενό, προτείνω στη Γ' Γυμνασίου μία ώρα από τα φιλολογικά μαθήματα να αφιερώνεται στη σύνδεση της αρχαίας με τη νέα ελληνική και να δίνονται στοιχεία της ιστορίας της γλώσσας. Η νέα ελληνική ως ζωντανή γλώσσα έχει δώσει μεγάλους λογοτέχνες και δείχνει μεγάλη προσαρμοστικότητα στις ανάγκες της σύγχρονης επικοινωνίας (δείτε πόσοι ξενόφερτοι όροι της πληροφορικής έχουν μεταφραστεί: υπολογιστής αντί για κομπιούτερ, εκτυπωτής αντί για πρίντερ, Διαδίκτυο αντί για Ιντερνετ). Εξάλλου, με τη διδασκαλία της προάγονται όλα τα γνωστικά αντικείμενα: αν δεν τη γνωρίζει κανείς καλά, δεν μπορεί να κατανοήσει και πόσο μάλλον να παραγάγει ένα οποιοδήποτε χρηστικό κείμενο ή ένα κείμενο θετικών επιστημών. Μέσω της νέας ελληνικής μάλιστα ανοίγονται και ορίζοντες στον κόσμο μέσω της γνωριμίας με μεταφράσεις του λόγου άλλων λαών. Η νέα ελληνική όμως μαθαίνεται μόνο μέσα από τη χρήση της ίδιας, μέσα από την

κριτική ανάλυση και την παραγωγή κειμένων. Και σήμερα τα παιδιά γράφουν ελάχιστα στο Γυμνάσιο, τα κείμενά τους δεν διορθώνονται στην τάξη ώστε να βελτιωθούν, ούτε μελετάται επαρκώς το σύστημά της, γιατί δεν υπάρχει διδακτικός χρόνος. Ας δώσουμε στη νέα ελληνική τη θέση που της αξίζει στην παιδεία μας και στη συνείδηση της ταυτότητάς μας.

*Η Αγγελική Σακελλαρίου είναι επίκουρη καθηγήτρια Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας στην εκπαίδευση, Παν. Δυτικής Μακεδονίας

«Η Καθημερινή», 07-06-2016